

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра психіатрії, наркології, медичної психології та соціальної роботи

Навчальний рік 2023-2024

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

«ПОСТТРАВМАТИЧНИЙ СТРЕСОВИЙ РОЗЛАД»

(назва освітнього компоненту)

Нормативний чи вибіркового освітній компонент	вибірковий
Форма здобуття освіти	очна
Галузь знань	22 «Охорона здоров'я» (шифр і назва галузі знань)
Спеціальність	223 «Медсестринство» (шифр і назва спеціальності)
Освітньо-професійна програма	«Сестринська справа»
Першого (бакалаврського) рівня вищої освіти	
Курс 2	

Силабус освітнього компонента розглянуто на засіданні кафедри психіатрії, наркології, медичної психології та соціальної роботи

Протокол 8 від
«30» червня 2022 року № 8

Схвалено медичною комісією ХНМУ з проблем терапевтичного профілю

Протокол 1 від
«25» серпня 2022 року № 1

Завідувач кафедри

(підпис)

проф. Кожина Г. М.
(прізвище та ініціали)

Голова

(підпис)

проф. Кравчун П. Г.
(прізвище та ініціали)

Розробники силабусу:

1. Стрельнікова І.М., доцент кафедри психіатрії, наркології, медичної психології та соціальної роботи
2. Терьошина І.Ф., доцент кафедри психіатрії, наркології, медичної психології та соціальної роботи

Дані про викладачів, що викладають освітній компонент

Викладачі:

Стрельнікова І.М. +3 80(68)318 73 90, e-mail: im.strelnikova@knmu.edu.ua

<https://scholar.google.ru/citations?user=KGXRECUAAAAJ&hl=ru>

<https://orcid.org/0000-0002-3915-0423>

<https://publons.com/researcher/1934852/irina-m-strelnikova/>

Терьошина І.Ф. +3 80(68)318 73 90, e-mail: if.teroshyna@knmu.edu.ua

Профайли викладача

https://scholar.google.com.ua/citations?hl=ru&user=aezuv_EAAAAJ&view

<https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57211453409>

<https://orcid.org/0000-0002-8112-2514>

<https://publons.com/researcher/1934787/tieroshyna-iryna/>

Очні консультації, заочні консультації. Он-лайн консультації: на платформі Moodle, Zoom або Google Meet по середам кожного тижня о 14 годині за київським часом.

Локація: 61022, м.Харків, пр. Науки, 4; вул. Академіка Павлова, 46.
Тел./факс (057) 738-10-68.

Бази кафедри: КНП ХОР «Обласна клінічна психіатрична лікарня №3», Військово-медичний клінічний центр Північного регіону, ДУ «Інститут неврології, психіатрії та наркології НАМН України», КНП ХОР «Обласний наркологічний диспансер», ННМК «Університетська клініка» ХНМУ.

e-mail: kaf.6med.psichiatrii@knmu.edu.ua

Час проведення занять: понеділок, вівторок, середа, четвер, п'ятниця (практичні заняття 8:00-12:15 / 12:25-16:45 у відповідності з розкладом; лекції – 9:20-11:00, 13:20-15:00 у відповідності з розкладом).

Вступ

Силабус освітнього компоненту «ПТСР» складена відповідно до Освітньо-професійної програми “Сестринська справа” та Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт), перший (бакалаврський) рівень, галузі знань 22 «Охорона здоров'я» , спеціальності Спеціальність 223 «Медсестринство».

Опис освітнього компоненту

ОК «Посттравматичний стресовий розлад» закладає основи вивчення студентами психіатрії, наркології та інших клінічних ОК, що передбачає інтеграцію викладання з цими дисциплінами; забезпечує формування умінь застосовувати знання з медичної психології в процесі подальшого навчання й у професійній діяльності; закладає основи пізнання лікарем психології хворої людини, формування здорового способу життя та профілактики порушення психічних функцій в процесі життєдіяльності та при різних захворюваннях.

Предметом вивчення освітнього компоненту є: вивчення освітнього компоненту є особливості формування, протікання, реабілітації ПТСР.

Міждисциплінарні зв'язки: освітній компонент «Посттравматичний стресовий розлад» базується на вивченні студентами основ психології та міжособового спілкування, соціології, анатомії людини та фізіології людини, патоморфології та патофізіології, медсестринська етика та деонтологія та інтегрується з цими дисциплінами, та закладає основи вивчення студентами клінічних ОК, що передбачає інтеграцію з ними.

Пререквизити ОК: основ психології та міжособового спілкування, соціологія, анатомія людини, медсестринська етика та деонтологія

Постреквизити: медична психологія, медсестринство в психіатрії та наркології, медична та соціальна реабілітація.

Сторінка освітнього компоненту в системі Moodle:

<https://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=5250>

1. Мета та завдання освітнього компоненту

1.1. Мета вивчення: метою викладання освітнього компоненту «Посттравматичний стресовий розлад» є оволодіння знаннями, вміннями та навичками, які дозволять майбутньому фахівцю вирішувати на практиці завдання організації психореабілітаційної діяльності та оптимізації «людського фактору». Для досягнення поставленої мети, студент має у процесі вивчення освітнього компоненту засвоїти теоретичні знання щодо стресової активності людини, стратегій подолання стресу, феноменології постстресових розладів. Формування вміння зорієнтуватися в існуючих підходах до організації реабілітаційної роботи з наслідками стресу, а також профілактичної роботи, метою якої є підвищення

стресової витривалості особистості. Формування навичок безконфліктної комунікації з пацієнтами та у медичному середовищі, формування на цій основі медико-психологічних вмінь у вигляді основ психотерапії, що є важливим елементом професійної підготовки та майбутньої діяльності медичної сестри.

1.2. Основні завдання освітнього компоненту «Посттравматичний стресовий розлад»: отримання знань щодо проявів та механізмів розвитку посттравматичного стресового розладу, особливостей психологічної допомоги людям, які мають означені проблеми, специфіки організації та методів реабілітаційної роботи з даною категорією пацієнтів, висвітлити проблему спілкування у медичному середовищі, зокрема з пацієнтом та його родичами; сприяти вирішенню питань побудови та організації міжособистісної взаємодії в колективі; засвоїти ефективні методів впливу на особистість хворої людини за допомогою психогігієнічних, психопрофілактичних та психотерапевтичних заходів.

1.3. Компетентності та результати навчання

1.3.1. Вивчення освітнього компоненту забезпечує опанування студентами компетентностей	
Інтегральна компетентність	Бакалавр медсестринства здатний розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері медсестринства або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК 02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК 03. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу ЗК 04. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях ЗК 05. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності ЗК 10. Здатність приймати обґрунтовані рішення ЗК 12. Навички міжособистісної взаємодії
Фахові компетентності (ФК)	ФК 01. Здатність застосовувати професійні та правові стандарти в повсякденній професійній практиці. ФК 06. Здатність ефективно застосовувати сукупність професійних навичок (вмінь), медичних засобів, втручань та дій при оцінці функціонального стану пацієнтів/клієнтів, підготовці їх до діагностичних досліджень та заборі біологічного матеріалу для лабораторних досліджень.

	<p>ФК 07. Збереження власного здоров'я фахівця при здійсненні догляду, виконанні маніпуляцій та процедур, при переміщенні і транспортуванні пацієнта/клієнта.</p> <p>ФК 08. Профілактична діяльність медичної сестри, направлена на збереження і зміцнення здоров'я, попередження захворювань й інформування та навчання пацієнта та членів його родини</p> <p>ФК 12. Здатність орієнтуватися у визначенні групової належності лікарських засобів, особливостях їх фармакокінетики та фармакодинаміки.</p> <p>ФК 13. Здатність виявляти зв'язок клінічних проявів захворювань з результатами додаткових методів дослідження.</p>
--	--

1.3.2. Вивчення освітнього компоненту забезпечує набуття студентами наступних програмних результатів навчання	
ПРН	<p>ПРН 7. Брати участь у забезпеченні спостереження за здоровим і перехворілим населенням, реабілітації та диспансерного нагляду. В умовах 303, удома та в громаді, користуючись чинними наказами МОЗ України, з метою формування, збереження та поліпшення стану здоров'я дорослого та дитячого населення, вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - вести облік диспансерних груп населення; - робити розрахунок та аналіз статистичних показників ефективності диспансеризації; - проводити роз'яснювальну роботу серед пацієнтів різних диспансерних груп; - вести облік груп здоров'я; - розраховувати та оцінювати окремі показники та показники комплексної дії мікроклімату на організм людини; - визначати етапи медико-соціальної реабілітації пацієнта, завдання для кожного етапу; - складати комплекс реабілітаційних заходів залежно від і профілю, перебігу, періоду захворювання чи травми; - проводити перепис дитячого населення. <p>ПРН 12. Належно виконувати медичні маніпуляції з метою проведення заходів щодо стабілізації функціонального стану організму.</p> <p>ПРН 14. Вміти підготувати пацієнта, здійснити забір і скерування біологічного матеріалу на лабораторне та інструментальне дослідження.</p>

1.3.3. Вивчення освітнього компоненту забезпечує набуття студентами наступних соціальних навичок (Soft skills):

- комунікаційні навички
- міжособистісні навички
- навички дослідження
- адаптивність
- емоційний інтелект

2. Інформаційний обсяг освітнього компоненту

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний	Характеристика освітнього компоненту
-------------------------	---	--------------------------------------

	рівень	очна форма навчання	
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 22«Охорона здоров'я»	вибіркова	
Загальна кількість годин - 90	Спеціальність 223 «Медсестринство»	Курс:	
		2-й	-й
		Семестр	
			-й
		Лекції	
Годин для денної форми навчання: аудиторних – 32 самостійної роботи студента - 58	Освітньо-кваліфікаційний рівень: Перший (бакалаврський)	4 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		28 год.	год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		58 год.	год.
		Індивідуальні завдання: год.	
Вид контролю: залік			

2.1 Опис освітнього компоненту

2.2.1. Лекції

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Види лекцій
<i>Розділ 1: Загальні питання посттравматичного стресового розладу</i>			
1.	Соціальний стрес та його медико-психологічні наслідки. Поняття про соціально-стресові розлади.	2	інформаційна
<i>Розділ 2: Практичні аспекти посттравматичного стресового розладу</i>			
2.	Особливості виникнення та перебігу ПТСР. Сучасні вимоги до діагностики та лікування посттравматичного стресового розладу. Комплексна допомога особам з ПТСР.	2	інформаційна
<i>РАЗОМ</i>	4		

2.2.2 Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1.	Емоційний стрес і психічна травма. Загальна характеристика психогенних розладів.	5	обговорення з викладачем учбових елементів заняття; дослідження студентами психологічного стану пацієнтів; розповідь-пояснення, лекція, срс, вирішення тестових завдань, он лайн консультування, робота з робочими зошитами, усне опитування	Поточний контроль: усне опитування, виконання тестових завдань; Підсумковий контроль: залік
2.	Діагностика та класифікація психічних та поведінкових розладів.	5	обговорення з викладачем учбових елементів заняття; дослідження студентами психологічного стану пацієнтів; розповідь-пояснення, лекція, срс, вирішення тестових завдань, он лайн консультування, робота з робочими зошитами, усне опитування	Поточний контроль: усне опитування, виконання тестових завдань; Підсумковий контроль: залік
3.	Теоретичні моделі посттравматичного стресового розладу	4	обговорення з викладачем учбових елементів заняття; дослідження студентами психологічного стану пацієнтів; розповідь-пояснення, лекція, срс, вирішення тестових завдань, он лайн консультування, робота з робочими зошитами, усне опитування	Поточний контроль: усне опитування, виконання тестових завдань; Підсумковий контроль: залік
4.	Біо-психосоціальні фактори (етіологія) розвитку посттравматичного стресового розладу	4	обговорення з викладачем учбових елементів заняття; дослідження студентами психологічного стану пацієнтів; розповідь-пояснення, лекція, срс, вирішення тестових завдань, он- лайн консультування, робота з робочими зошитами, усне опитування	Поточний контроль: усне опитування, виконання тестових завдань; Підсумковий контроль: залік
5.	Клініко-	5	обговорення з викладачем учбових елементів заняття;	Поточний контроль:

	діагностичні критерії посттравматичного стресового розладу		дослідження студентами психологічного стану пацієнтів; розповідь-пояснення, лекція. срс, вирішення тестових завдань, он лайн консультування, робота з робочими зошитами, усне опитування	усне опитування, виконання тестових завдань; Підсумковий контроль: залік
6.	Принципи клінічного менеджменту хворих на ПТСР: принципи психологічного консультування, психофармакотерапія, психотерапія, психоосвіта та реабілітація.	5	обговорення з викладачем учбових елементів заняття; дослідження студентами психологічного стану пацієнтів; розповідь-пояснення, лекція. срс, вирішення тестових завдань, он лайн консультування, робота з робочими зошитами, усне опитування	Поточний контроль: усне опитування, виконання тестових завдань; Підсумковий контроль: залік
Разом	28			

2.2.3. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми Контролю
1.	Зміна фізіологічних процесів при стресі	3	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять; діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування.	Поточний контроль: усне опитування, самоконтроль Підсумковий контроль: залік
2.	Зміна сприйняття при стресі.	3	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять; діалог з здобувачами	Поточний контроль: усне опитування, самоконтроль Підсумковий контроль: залік

			вищої освіти; усне опитування.	
3.	Зміна інтелектуальних процесів при стресі.	3	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять; діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування.	Поточний контроль: усне опитування ,самоконтроль Підсумковий контроль:залік
4.	Зміна емоційних реакцій при стресі	3	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять; діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування.	Поточний контроль: усне опитування ,самоконтроль Підсумковий контроль:залік
5.	Зміна поведінкових реакцій при стресі.	3	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять; діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування.	Поточний контроль: усне опитування ,самоконтроль Підсумковий контроль:залік
6.	Клінічні прояви ПТСР. Форми ПТСР. Стадії ПТСР.	3	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять; діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування.	Поточний контроль: усне опитування ,самоконтроль Підсумковий контроль:залік
7.	Принципи побудови комплексного клініко-психологічного дослідження в клініці з урахуванням віку та	3	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять; діалог з здобувачами вищої освіти; усне	Поточний контроль: усне опитування ,самоконтроль Підсумковий контроль:залік

	культурних особливостей пацієнтів.		опитування.	
8.	Принципи роботи з жертвами сексуального насильства і зловживання	3	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять; діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування.	Поточний контроль: усне опитування ,самоконтроль Підсумковий контроль:залік
9.	Типи травматичних ситуацій. Сучасні принципи допомоги постраждалим	3	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять; діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування.	Поточний контроль: усне опитування ,самоконтроль Підсумковий контроль:залік
10.	Роль лімбічної систему у запуску механізмів розвитку ПТСР	3	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять; діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування.	Поточний контроль: усне опитування ,самоконтроль Підсумковий контроль:залік
11.	Психічний стрес	3	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять; діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування.	Поточний контроль: усне опитування ,самоконтроль Підсумковий контроль:залік
12.	Об'єктивні методи оцінки рівня стресу	4	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять; діалог з здобувачами вищої освіти; усне	Поточний контроль: усне опитування ,самоконтроль Підсумковий контроль:залік

			опитування.	
13.	Соціальні фактори (соціальні умови та механізми соціальної адаптації) в розвитку посттравматичного стресу	4	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять; діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування.	Поточний контроль: усне опитування ,самоконтроль Підсумковий контроль:залік
14.	Біологічна модель посттравматичного стресового розладу	4	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять; діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування.	Поточний контроль: усне опитування ,самоконтроль Підсумковий контроль:залік
15.	Соціальні, етнокультурні, демографічні фактори, що впливають на розвиток ПТСР	4	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять; діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування.	Поточний контроль: усне опитування ,самоконтроль Підсумковий контроль:залік
16.	Принципи роботи з постраждалими від бойових дій	3	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять; діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування.	Поточний контроль: усне опитування ,самоконтроль Підсумковий контроль:залік
17.	Психологічна допомога у кризових періодах та психологічні особливості надання медичної допомоги у надзвичайних ситуаціях.	3	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять; діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування.	Поточний контроль: усне опитування ,самоконтроль Підсумковий контроль:залік

18.	Психологічне консультування, його принципи. Психокорекція.	3	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять; діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування.	Поточний контроль: усне опитування, самоконтроль Підсумковий контроль: залік
Разом	58			

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

3.1 Оцінювання успішності навчальної діяльності здобувачів освіти

Оцінювання успішності навчальної діяльності здобувачів освіти здійснюється згідно «Інструкції оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти ХНМУ»
http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/instr_ocin21.docx

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу (для ОК, що завершуються заліком)

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	200	4.22-4,23	169	3.45-3,46	138
4.97-4,99	199	4.19-4,21	168	3.42-3,44	137
4.95-4,96	198	4.17-4,18	167	3.4-3,41	136
4.92-4,94	197	4.14-4,16	166	3.37-3,39	135
4.9-4,91	196	4.12-4,13	165	3.35-3,36	134
4.87-4,89	195	4.09-4,11	164	3.32-3,34	133
4.85-4,86	194	4.07-4,08	163	3.3-3,31	132
4.82-4,84	193	4.04-4,06	162	3.27-3,29	131
4.8-4,81	192	4.02-4,03	161	3.25-3,26	130
4.77-4,79	191	3.99-4,01	160	3.22-3,24	129
4.75-4,76	190	3.97-3,98	159	3.2-3,21	128
4.72-4,74	189	3.94-3,96	158	3.17-3,19	127
4.7-4,71	188	3.92-3,93	157	3.15-3,16	126
4.67-4,69	187	3.89-3,91	156	3.12-3,14	125
4.65-4,66	186	3.87-3,88	155	3.1-3,11	124
4.62-4,64	185	3.84-3,86	154	3.07-3,09	123
4.6-4,61	184	3.82-3,83	153	3.05-3,06	122
4.57-4,59	183	3.79-3,81	152	3.02-3,04	121
4.54-4,56	182	3.77-3,78	151	3-3,01	120
4.52-4,53	181	3.74-3,76	150	Менше 3	Недостатньо
4.5-4,51	180	3.72-3,73	149		
4.47-4,49	179	3.7-3,71	148		
4.45-4,46	178	3.67-3,69	147		

4.42-4,44	177	3.65-3,66	146
4.4-4,41	176	3.62-3,64	145
4.37-4,39	175	3.6-3,61	144
4.35-4,36	174	3.57-3,59	143
4.32-4,34	173	3.55-3,56	142
4.3-4,31	172	3.52-3,54	141
4,27-4,29	171	3.5-3,51	140
4.24-4,26	170	3.47-3,49	139

Проведення та оцінювання заліку

Оцінювання результатів вивчення освітнього компоненту проводиться безпосередньо під час останнього заняття, яке проводиться науково-педагогічним працівником, що проводить заняття у групі. Підсумковий контроль, що проводиться після засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу з освітнього компоненту на підставі виконання ним певних видів робіт на практичних заняттях, виконання індивідуальних завдань та самостійної роботи. Оцінювання освітнього компоненту проводиться по закінченні вивчення освітнього компоненту у формі «заліку»

Підсумкове заняття передбачає такі контрольні елементи:

1. Оцінювання засвоєння теоретичного матеріалу, який включає наступне:

1) завдання з освітнього компоненту які охоплюють зміст навчального матеріалу підсумкового заняття відповідно до програми освітнього компоненту

2) усне опитування

оцінювання теоретичних знань за всіма темами освітнього компоненту

оцінюються за таблицею:4

Таблиця 4

Критерії оцінювання результатів навчальної діяльності здобувачів освіти з освітнього компоненту

Оцінка	Критерії оцінювання
«Відмінно»	Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили
«Дуже добре»	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна
«Добре»	Студент вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок

«Задовільно»	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих
«Достатньо»	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні
«Незадовільно» з можливістю повторного складання семестрового контролю	Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу
«Незадовільно» з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів
Зокрема, критерії оцінювання практичних навичок з дисциплін	
«Відмінно»	Студент відповідає високому (творчому) рівню компетентності: студент виявляє особливі творчі здібності, без помилок самостійно демонструє виконання практичних умінь та володіє системними теоретичними знаннями (знає методику виконання практичних навичок, показання та протипоказання, можливі ускладнення, та ін.) та має здібності для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях.
«Добре»	Студент самостійно демонструє виконання практичних умінь, допускаючи деякі неточності, які швидко виправляє, володіє теоретичними знаннями (знає методику виконання практичних навичок, показання та протипоказання, можливі ускладнення, та ін.)
«Задовільно»	Студент демонструє виконання практичних умінь, допускаючи деякі помилки, які може виправити при корекції їх викладачем, володіє задовільними теоретичними знаннями (знає основні положення методики виконання практичних навичок, показання та протипоказання, можливі ускладнення, та ін.).
«Незадовільно»	Студент не може самостійно продемонструвати практичні вміння (виконує їх, допускаючи грубі помилки), не володіє достатнім рівнем теоретичних знань (не знає методики виконання практичних навичок, показань і протипоказань, можливих ускладнень, та ін.).

Оцінка з освітнього компоненту

Для освітнього компоненту, вивчення яких закінчується у поточному семестрі, а формою контролю є «залік» передбачається врахування ЗНД.

Оцінка з ОК виставляється лише студентам, якщо здобувач відпрацював всі пропущені аудиторні заняття та лекції, а середній бал за всі теми ПК дорівнює 3-ом балам та вище Оцінки "Fх" або "F" ("незадовільно") виставляються студентам, яким не зараховано вивчення ОК, формою контролю якої є залік.

Загальна сума балів за ЗНД та ІЗЗ не може перевищувати 120 балів. Для ОК, формою контролю яких є «залік», сума балів за ЗНД та ІЗЗ не може перевищувати 200 балів.

Після проведення семестрового контролю для ОК, або їх частин, що закінчуються формою контролю «залік», відповідальний за організацію навчально-методичної роботи на кафедрі або викладач виставляють здобувачу освіти відповідну оцінку за таблицею 3 «Шкала оцінювання у ХНМУ», у індивідуальний навчальний план здобувача освіти та заповнює відомості успішності

Таблиця 3

Шкала оцінювання у ХНМУ

Оцінка за 200 бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за чотирибальною шкалою
180–200	A	Відмінно
160–179	B	Добре
150–159	C	Добре
130–149	D	Задовільно
120–129	E	Задовільно
Менше 120	F, Fx	Незадовільно

3.2. Питання для заліку

1. Теорія загального адаптаційного синдрому Р. Сельє.
2. Психологічна допомога при гострій реакції на стрес.
3. Критерії діагностики посттравматичного стресового розладу.
4. Стратегія психотерапії посттравматичного стресового розладу, тактика, цілі, помилки.
5. Методи та методики діагностики стресу.
6. Проблеми підвищення психологічної стійкості до стресу.
7. Умови і механізми виникнення посттравматичного стресу.
8. Психокорекційні підходи до реабілітації при стресових розладах.
9. Проблеми адаптації при стресових розладах і посттравматичних стресових станах.
10. Психічні функції і поведінкові прояви у осіб з ПТСР.
11. Значення травматичної ситуації у формуванні посттравматичного стресового розладу.

12. Психологічні реакції і поведінку людини і груп людей у надзвичайних ситуаціях.
13. Катастрофи та надзвичайні ситуації як причини психологічної травми.
14. Дебрифінг як групова форма кризової інтервенції і ступінь екстреної психологічної допомоги.
15. Посттравматичний стресовий розлад: клінічна картина, особливості перебігу.
16. Насильство як причина психологічної травми.
17. Сексуальне насильство як причина життєвої травми.
18. Фази протікання психологічної кризи.
19. Робота медичної сестри з особами, які мають ознаки психологічної травми: психотерапевтичні напрямки, прийоми роботи, методики.
20. Способи співволодіння з кризовою ситуацією.
21. Особливості психотерапії посттравматичного стресового розладу.
22. Бар'єри й ускладнення, що виникають у психотерапевтичному процесі, обумовлені особистісними й соціально-психологічними особливостями пацієнтів з ПТСР.
23. Поведінкові стратегії медичної сестри при роботі з особами з ПТСР.
24. Когнітивно-поведінкова психотерапія посттравматичного стресового розладу.
25. Техніка десенсибілізації і переробки травмуючих переживань за допомогою рухів очима.
26. Психодинамічна психотерапія ПТСР.
27. Види суїцидальної поведінки. Причини та індикатори суїциду. Робота з суїцидентами.
28. Поняття "криза" природа виникнення, психологічні реакції людини.
29. Переживання як процес подолання кризи: сутність, типи.
30. Терор і тероризм. Психологічні наслідки тероризму.
31. Диференціація понять стрес, травматичний стрес, посттравматичний стрес.
32. Теорія загального адаптаційного синдрому Р. Сельє.
33. Основні фізіологічні механізми і прояви ПТСР.
34. Дія стресора на організм.
35. Роль нервової системи у розвитку стресу.
36. Еустрес і дистрес.
37. Ознаки виразності дистресу.
38. Травматичний стрес.
39. Клінічні прояви ПТСР.
40. Основні фактори, що впливають на ПТСР.
41. Причини стресової напруги.

42. Особливості ПТСР.
43. Форми прояви ПТСР.
44. Стадії ПТСР.
45. Зміна сприйняття при стресі.
46. Стресова стійкість.
47. Зміна поведінкових реакцій при стресі.
48. Зміна інтелектуальних процесів при стресі.
49. Зміна фізіологічних процесів при стресі.
50. Емоційні прояви стресу.
51. Об'єктивні методи оцінки рівня стресу.
52. Суб'єктивні методи оцінки рівня стресу
53. Діагностика та класифікація психічних і поведінкових розладів
54. Традиційний розподіл психічних розладів: органічні та функціональні.
55. Розподіл психічних розладів за факторами виникнення: екзогенні (вплив зовнішніх факторів) і ендогенні (вплив внутрішніх факторів).
56. Класифікація психічних і поведінкових розладів МКХ-10.
57. Класифікація психічних станів дезадаптації, що виникають в екстремальних умовах, розроблена Ю. А. Олександрівським.
58. Непатологические невротичні прояви (адаптаційні стану).
59. Психогенні розлади з непсихотичною симптоматикою (психогенні реакції, невротичні стани).
60. Теоретичні моделі посттравматичного стресового розладу
61. Когнітивна модель посттравматичного стресового розладу.
62. Дослідження стресу (Р. Лазарус) та страху (А. Бек, Р. Емері) у формуванні когнітивного напрямку вивчення ПТСР.
63. Психічна травма як детермінанта виникнення ПТСР.
64. Психосоціальна модель посттравматичного стресового розладу.
65. Соціальні фактори (соціальні умови та механізми соціальної адаптації) в розвитку посттравматичного стресу.
66. Біологічна модель посттравматичного стресового розладу.
67. Аналіз психофізіологічних, біохімічних та генетичних досліджень, який підкреслює біологічну схильність у формуванні посттравматичного стресового розладу
68. Фактори розвитку ПТСР
69. Суб'єктивні причини виникнення психологічного стресу.

70. Об'єктивні причини виникнення психологічного стресу.
71. Умови життя і роботи (постійні компоненти існування).
72. Взаємодія з іншими людьми.
73. Політичні та економічні чинники.
74. Вплив психотравми на рівень ПТСР.
75. Соціальні, етнокультурні, демографічні фактори, що впливають на розвиток ПТСР.
76. Особистісні та поведінкові розлади та ПТСР.
77. Посттравматичний синдром
78. Діагностичні критерії посттравматичного стресового розладу
79. Епідеміологія ПТСР.
80. Типи травматичних ситуацій
81. Методи корекції і психотерапії ПТСР
82. Методи регулювання, навіювання та екстрена психологічна допомога при стресі і стресових розладах.
83. Особливості психологічної корекції при ПТСР.
84. Поведінкова терапія.
85. Раціональна психотерапія.
86. Методи екстреної психологічної допомоги.
87. Аутогенне тренування. Технології підвищення адаптованості особистості.
88. Профілактика і психогігієна стресу, посттравматичних стресових розладів.
89. Методи групової терапії.
90. Соціальна взаємодія як спосіб профілактики стресу і адаптації.

3.3. Перелік практичних навичок

1. Самостійно вести спрямовану психологічну бесіду з хворими, особливості бесіди з дітьми.
2. Вміти збирати сестринський анамнез хвороби та життя у пацієнтів з ознаками ПТСР, оцінювати психологічний стан хворого з формулюванням висновку експериментально-психологічного обстеження.
3. Визначити вид ПТСР і типи реагування пацієнта на захворювання.
4. Формувати адекватне відношення до захворювання у пацієнта з урахуванням віку і підтримувати його на всьому протязі лікувально-діагностичного процесу.

5. Диференціювати психологічні особливості хворих з ПТСР, визначати необхідність психологічної корекції з урахуванням індивідуальних особливостей пацієнта та віку.
6. Давати психогігієнічні поради пацієнту з клінічними проявами ПТСР.
7. Виробити тактику спілкування з хворими та їх родичами з урахуванням принципів сестринської етики та деонтології. Особливості спілкування з батьками дітей з ПТСР.
8. Оцінити і провести корекцію взаємовідносин хворого на ПТСР з медичним персоналом.
9. Вміти впроваджувати заходи первинної психопрофілактики синдрому емоційного вигорання в медичному середовищі.
10. Знати основні шляхи психопрофілактики суїцидальної поведінки та вміти своєчасно виявляти суїцидальні тенденції.

3.4. Індивідуальні завдання студентів під керівництвом викладача з освітнього компоненту проводиться протягом семестру у формі: вивчення літературних джерел, рекомендованих для опанування тем і проблем та підготовки доповідей за ними. За участь з доповідями в студентських конференціях, профільних олімпіадах, підготовка аналітичних оглядів з презентаціями з перевіркою на плагіат, які можуть додаватись заохочувальні бали (не більше 10). В жодному разі загальна сума балів за ПНД не може перевищувати 120 балів

Розрахунок балів:

1. Написання та захист (презентація) реферату за будьякою темою програми 2-3 бали
2. Виконання та успішний захист самостійної індивідуальної роботи, проекту тощо 4-6 балів
3. Участь або презентація стендового доповіді на конференції 7-8
4. Переможці (три перших призових місця) на олімпіаді або конференції 10

3.5. Правила оскарження оцінки.

Студент звертається із відповідним запитом до викладача, який переглядає наявні результати навчальної діяльності студента, що підлягають оцінюванню, при цьому за об'єктивних умов (виявлені технічні помилки) набрані бали можуть бути підвищені. У ситуації, коли студент претендує на вищий бал і вважає оцінювання результатів його навчальної діяльності необ'єктивним, на кафедрі створюється комісія, яка пропонує здобувачу у визначеній формі (усній/письмовій) продемонструвати рівень набутих знань, умінь і навичок з даного освітнього компоненту. Бали можуть підвищитися в тому випадку, якщо студент підтверджує задекларований ним рівень знань.

4. ПОЛІТИКА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Вимоги освітнього компоненту: щоб досягти мети навчання і успішно пройти курс, необхідно: з першого дня включитися в роботу; регулярно відвідувати заняття, читати матеріал попередньо, до його розгляду на практичному занятті; виконувати всі необхідні завдання і працювати щодня; вміти працювати з партнером або в складі групи; звертатися за допомогою і отримувати її, коли Ви її потребуєте.

Відвідування занять та поведінка: студентам необхідно не спізнюватися і не пропускати заняття. До початку занять на базі кафедри студенти повинні пройти медогляд і мати

санітарну книжку. Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами. Студенти з особливими освітніми потребами повинні зустрітися з викладачем або попередити його до початку занять, на прохання студента це може зробити староста групи. Якщо у Вас виникнуть будь-які питання, будь ласка, зв'яжіться з викладачем.

Рекомендації щодо успішного складання освітнього компоненту: активність здобувачів вищої освіти під час практичного заняття, виконання необхідного мінімуму навчальної роботи.

Техніка безпеки. Всі студенти повинні обов'язково пройти інструктаж з техніки безпеки, який проводиться на початку першого заняття. Інструктаж проводить викладач академічної групи або відповідальна особа, згідно з інструкцією затвердженої наказом ХНМУ із записом у відповідному журналі

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Політика щодо академічної доброчесності. Списування та плагіат при підготовці студентських наукових робіт не допускаються. Використання електронних гаджетів (мобільний телефон, планшет) не допускається в ході практичних занять, лекцій та при проведенні всіх видів контролю.

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_komis_ad_text.pdf

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_ad_etyka_text.pdf

http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=2520%3A2015-04-30-08-10-46&catid=20%3A2011-05-17-09-30-17&Itemid=40&lang=uk

6. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Вітенко І.С. Медична психологія : підручник для студентів в вищих мед. навч. закладі в IV рівня акредитації / І.С. Вітенко. - К. : Здоров'я , 2007. - 208 с.
2. Волошин П.В. Принципи медико-психологічної реабілітації осіб, які постраждали під час виконання службових обов'язків в Україні / П.В. Волошин, Н.О. Марута, Л.Ф. Шестопалова, І.В. Лінський //Український вісник психоневрології. – 2015. – Т. 23, вип. 2 (83). – С. 105.
3. Волошин П.В. Стратегія охорони психічного здоров'я населення України: сучасні можливості та перешкоди / П.В. Волошин, Н.О. Марута // Український вісник психоневрології. – 2015. – Т. 23, вип. 1 (82). – С. 5 – 11.
4. Медична психологія : державний національний підручник / І.Д. Спіріна, І.С. Вітенко, О.К. Напрєєнко [та ін.]. – Дніпропетровськ : Ліра, 2012. – 442 с.
5. Посттравматичний стресовий розлад : адаптована клінічна настанова, заснована на доказах / Державний експертний центр Міністерства охорони здоров'я України; Асоціація психіатрів України; Всеукраїнське громадське об'єднання родин загиблих та безвісти зниклих, учасників антитерористичної операції, ветеранів війни та активістів волонтерського руху «Крила 8 сотні». – 2016. – 164 с.
6. Ferguson Ch. Does Movie or Video Game Violence Predict Societal Violence? It Depends on What You Look at and When / Ch. Ferguson // Journal of Communication. – February 2015. – 65 (1) – pp. 193–212. doi:10.1111/jcom.12142

7. Bamberg M. Who am I? Narration and its contribution to self and identity / M. Bamberg // Theory & Psychology. – 2011. – Vol. 21(1). – P. 3–24.
8. Paul E Meehl. Clinical Versus Statistical Prediction: A Theoretical Analysis and a Review of the Evidence. – 2013 – P.164.
9. Charles B. Nemeroff, Charles Marmar. Post-Traumatic Stress Disorder. – 2018 - P.800.